

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet

Svetniški klub
Slovenske demokratske stranke

Krekov trg 10
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 45 41
faks: 01 306 12 06
sds@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Številka: 90000-13/2021-13

Datum: 2. 12. 2021

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

k 2. točki 28. seje

Zadeva: vprašanja in pobude

Spoštovani gospod župan,

v skladu s 97. členom Poslovnika Mestnega sveta MOL (Uradni list RS, št. 31/21) podajam svetniško vprašanje.

Dovolite mi, da vam zastavim nekaj vprašanj v kompleksni zadevi gradnje kanalizacije, imenovane tudi Kanal C0.

1.

Že nekaj let vznemirja Ljubljancanke in Ljubljancane gradnja kanalizacijskega voda, ki naj bi potekal od občin Vodice in Medvode do čistilne naprave v Ljubljani. Glede na okoljevarstvene standarde morajo biti čistilne naprave umeščene čim bliže izvoru povzročitve, to pa pomeni, da bi obe omenjeni občini morali zgraditi vsaka svojo čistilno napravo na območju svoje lokalnega samoupravnega okolja. Kljub temu je MOL sklenila pogodbo s tema občinama in ob uporabi evropskih sredstev pričela graditi kanal, ki vodi do čistilne naprave v Ljubljani.

Tako naj bi bila dograjena kanalizacija v občini Medvode v skupni dolžini 22,5 km. Načrtovano je bilo, da bo obsegala kanaliziranje območij v aglomeracijah Medvode in Spodnje Pirniče, in sicer konkretno na območju Vikrč, Spodnjih Pirnič, Zgornjih Pirnič Verju. Dograjen bo kanalizacijski sistem v naseljih Medvode (del Preske in Čarmanova ulica), Ladja, Goričane, Rakovnik in Vaše.

Občina Vodice naj bi zgradila povezovalni kanal od naselja Vodice do obstoječega kanalizacijskega sistema v MOL ter zgradila navezovalne kanale do naselij Bukovica in Utik v skupni dolžini 9,1 km.

Najzahtevnejši del izgradnje je načrtovan v Mestni občini Ljubljana, saj naj bi bil zgrajen povezovalni kanal C0, ki bo potekal od vzhodne obvoznice do čistilne naprave Brod, vključno z vsemi sekundarnimi kanali iz črpališč Mala vas, Tomačevo, Jarše ter iz naselij Ježica in Sneberje.

Kanal naj bi meril v skupni dolžini 12,1 km. Sama obstoječa čistilna naprava Brod naj bi bila rekonstruirana v zadrževalni bazen s kapaciteto 800 kubičnih metrov.

Na novo se želi s tem delom projekta na javno kanalizacijo priključiti 3.600 prebivalcev v občini Medvode in 1.100 prebivalcev v občini Vodice ter s samo izgradnjo povezovalnega kanala C0 bistveno zmanjšali obremenitev centralnega kanalizacijskega sistema v Mestni občini Ljubljana, ter sistematično urediti odvajanje odpadne vode s severozahodnega dela Ljubljane.

Problem, ki se kaže v tej odločitvi, pa je, da kanal poteka čez vodovarstveno območje, pod katerim se nahaja količina pitne vode, primerljiva z obsegom Bohinjskega jezera, in da bi se ob morebitni poškodbi kanalizacijskega voda zgodila ekološka katastrofa neslutnih razsežnosti?

Zato moj prvi del vprašanj v tem sklopu. Ali je bila predhodna razširitev ljubljanske čistilne naprave potrebna glede na potrebe prebivalcev in prebivalk Ljubljane ali je služila zgolj načrtovanemu cilju, priklopu kanalizacije občin Vodice in Medvode? Kdaj točno je bila odločitev o razširitvi zmogljivosti ljubljanske čistilne naprave sprejeta in s kakšnimi razlogi? Prosim za navedbo dokumenta. Kdaj točno

je bila širitev začeta in kdaj dokončana? Kdo je bil izbrani izvajalec? Kolikšna je bila cena za razširitev? Kdaj točno je bil sprejet sklep o izgradnji povezovalnega kanalizacijskega kanala med kanalizacijskima omrežjema občin Medvode in Vodice in ljubljansko čistilno napravo?

2.

Ministrstvo za okolje in prostor je na podlagi sklepa Državnega zbora načrtovalo revizijo gradnje kanala C0, ki je bila dopolnjena na podlagi odločitve Agencije Republike Slovenije za okolje in nalaga investitorju, to je Mestni občini Ljubljana, za celotni povezovalni kanal C0 pridobiti okoljevarstveno soglasje po predhodni presoji vplivov na okolje. Gradnja namreč k vpliva na podzemne vode, vodne vire kakor tudi na naravne vrednote, območje Naturo 2000, na nepremičnine in na številne druge dejavnike, ki so povezani z vplivi na okolje. Medresorska revizija je tako vključevala tudi izbor trase za gradnjo. Minister za okolje in prostor pa je tudi v ustnem odgovoru na poslansko vprašanje izrazil svoj dvom o tem, ali je C0 skozi vodovarstveno območje, po mnenju investitorja, Mestne občine Ljubljana, najustreznejša varianta glede gospodarnosti te odločitve kot tudi sprejemljivosti do okolja.

Revizija Ministrstva za okolje in prostor je razkrila nepravilnosti, povezane s postopki za izgradnjo kanalizacijskega voda C0 čez vodovarstveno območje Kleče. Notranje revizijsko poročilo glede načrtovanja gradnje je namreč razkrilo hude nepravilnosti, ki so jih zagrešili na Agenciji RS za okolje (Arso).

Tako v revizijskem poročilu piše, da so pri ARSO izdali Mestni Občini Ljubljana gradbeno dovoljenje za kanalizacijski kanal C0 pred samo izvršitvijo predhodnega postopka presoje vplivov na okolje. Še več, pri izdaji posamičnih aktov so pri ARSO povzemali mnenja iz vloge, ki jo je oddal MOL. V svojih postopkih uslužbenci ARSO niso niti preverili, ali bi lahko zaradi kanalizacijskega voda, ki teče preko vodonosnika Kleče, prišlo do poslabšanja stanja podzemne ali površinske vode. Delo na Arso, povezano z izdajo dovoljenj MOL za gradnjo kanalizacije prek vodonosnika Kleče, je bilo opravljeno brez skoraj kakršnekoli dokumentacije postopkov, kar kaže, da ni šlo zgolj za površnost, temveč namerno prikrivanje sledov.

Drugostopni organ ministrstva je kot nadzorstveni organ po določbah Zakona o splošnem upravnem postopku izvedel nadzor nad pravilnostjo in zakonitostjo izdanih gradbenih dovoljenj v letih 2018 in 2019 za gradnjo oz. za dograditev javne kanalizacije C0, pri čemer je preverjal izključno zakonske razloge (274. člen ZUP): Izdano gradbeno dovoljenje lahko pristojni organ razveljavi po nadzorstveni pravici, če je bil z njo očitno prekršen materialni predpis.

Ministrstvo je pridobilo tudi podrobno pravno analizo postopka izdaje gradbenega dovoljenja in povezanih upravnih postopkov, ki jo je izdelal zunanji ekspert. Pravni mnenji eksperta obravnavata ugotovitve glede zakonitosti upravnih odločb s pojasnilom o učinkih pravnomočne upravne odločbe in pregledom izrednih pravnih sredstev, pravno presojo postopkov izdaje gradbenega dovoljenja in njegovih sprememb ter ekspertne ugotovitve glede postopkov izdaje ostalih potrebnih soglasij in mnenj, ki so bila izdana v zvezi z zadevno operacijo. V sklopu teh pravnih mnenj je bil izdelan tudi osnutek naznanila suma storitve kaznivega dejanja, saj je zunanji strokovnjak svetoval ministrstvu, da se naznani sum storitve kaznivega dejanja na Okrožno državno tožilstvo. Bistvene ugotovitve pravnih mnenj so, da je prvotno gradbeno dovoljenje iz leta 2014, ki je bilo sicer izdano le za del trase, nepravilno in nezakonito zaradi napačne uporabe materialnega predpisa. Poleg tega bi bilo v nasprotju s sklepi Agencije RS za okolje, da presoja vplivov na okolje zaradi nepomembnih vplivov na okolje ni potrebna, obvezno potrebno izvesti tudi presojo vplivov na okolje, ki v času izdaje prvotnega gradbenega dovoljenja ni bila izvedena. V gradbenem dovoljenju in že prej v projektni dokumentaciji je objekt opredeljen kot manj zahteven objekt, kar ni skladno s predpisi, saj gre glede na premer kolektorja C0 1200 mm za zahteven objekt. Prvotno gradbeno dovoljenje je bilo sicer v letu 2016 spremenjeno glede spremembe klasifikacije objekta gradnje v zahtevnega. Nadalje iz pravnega mnenja zunanjega strokovnjaka izhaja, da je vodno soglasje Agencije RS za okolje iz leta 2013 pomanjkljivo in sporno, saj ne vsebuje vsebinske presoje projektnih pogojev izdajatelja soglasja in s tem ni mogoč

preizkus razlogov o odločilnih dejstvih za njegovo izdajo. Ugotavlja še, da gre pri tem vodnem soglasju in upoštevanje neizvedeno presojo vplivov na okolje tudi za kršitev pogojev iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Pravno mnenje problematizira tudi upoštevanje tega vodnega soglasja v postopku spremembe gradbenega dovoljenja zaradi poteka rokov v zvezi z veljavnostjo vodnega soglasja. Pravno mnenje zunanjega eksperta nakazuje tudi na pomanjkljivo skrbnost ter nezakonito postopanje Agencije RS za okolje glede sklepov, s katerim je bilo odločeno, da ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega soglasja ter da ni potrebna presoja vplivov na okolje. Sklepa ne vsebujeta ustrezne vsebinske argumentacije v smislu upoštevanja meril iz zakonodaje, poleg tega je izpostavljena nenavadna hitrost izdaje sklepa, gre za štiri delovne dni, saj se v podobnih primerih postopki glede na njihovo strokovno zahtevnost vodijo precej dlje časa, predpisi predvidevajo rok dveh mesecev, saj gre po ZUP za zahtevnejšo upravno zadevo, za katero je predviden poseben ugotovitveni postopek. Oba navedena upravna akta bi glede na pravno mnenje zunanjega eksperta lahko opredelili kot nezakonita, kar bi lahko vplivalo tudi na gradbeno dovoljenje. Vendar pa zaradi učinka pravnomočnosti v gradbeno dovoljenje ni mogoče poseči drugače, kot z izrednimi pravnimi sredstvi, ki pa so zelo restriktivna pri uporabi in se lahko uporabijo le v posebno upravičenih okoliščinah in v konkretni zadevi takšne okoliščine niso izkazane, kar so tudi ugotovitve ministrstva v okviru nadzorstvene presoje. S tem v zvezi dodajamo še, da je bilo v skladu z vsemi ugotovitvami 28. 2. 2020 posredovano naznanilo suma storitve kaznivega dejanja na Okrožno državno tožilstvo. Poleg tega je ministrstvo že pred tem opravilo izredno notranjo revizijo postopkov izdaje upravnih aktov v zvezi z gradnjo Kanala C0. Notranja revizija ni ugotavljala zakonitosti pravnih aktov, ampak, ali so bili postopki kot zahtevajo evropske uredbe o evropskih strukturnih in investicijskih skladih sledljivi in primerno nadzorovani ter ali so javni uslužbenci delovali v skladu s potrebno poklicno skrbnostjo. Revizija je pokazala, da je prišlo pri posameznih primerih do nekaterih odstopanj glede na predpisane postopke, da so bili nekateri predpisi uporabljeni brez zadostne naslonitve na vsebinska izhodišča in da za posamezne primere niso bile določene primerne klasifikacije. Po končani reviziji so bili izdana priporočila za nadaljnjo delovanje ministrstva pri zadevah z visoko in srednjo stopnjo tveganja.

MOP je v odgovoru na poslansko vprašanje odgovoril, da bo moral investitor (to je Mestna občina Ljubljana) za dokončanje kanala C0 pridobiti spremembo gradbenega dovoljenja, v okviru tega postopka pa bo treba izvesti tudi presojo vplivov na okolje ob upoštevanju vseh veljavnih predpisov. Agencija RS za okolje je v predhodnem postopku že odločila, da bo treba za pridobitev gradbenega dovoljenja izvesti presojo vplivov na okolje. V postopku presoje vplivov na okolje naj bi bile posledično obdelane vse možne tehnične rešitve in pogoji za umestitev kanala C0 na področju ljubljanske podtalnice.

Na poslansko vprašanje o integriteti zaposlenih na MOP in ARSO je bil dan odgovor, da je bila na Ministrstvu za okolje in prostor ter Agenciji za okolje in prostor izvedena reorganizacija, v okviru katere je prišlo do določenih kadrovskih sprememb in drugačnih rešitev.

Zato problematika kanala C0 kaže, da gre za v nebo vpijoč primer skrajno korumpirane stroke in skrajno zlorabljenе funkcije odločevalcev, ki so pripomogli k temu, da se je projekt, tako zastavljen, sploh začel in pridobil celo evropska sredstva in pomeni prevaro na najvišji ravni. Moje vprašanje v naslednjem sklopu torej je, ali je MOL kakorkoli vplival na uslužbence ARSO, da so očitno kršili zakonodajo in prikrojili mnenje potrebam problematične gradnje Kanala C0?

3.

Investitor Mestna občina Ljubljana v okviru gradnje kolektorja C0 na odseku Brod – Črnuče se je odločil za spremembo projekta iz razloga dodatnega varovanja vodnega vira Kleče in je predvidel polaganje cevovoda v t.i. kineti. ARSO je nato po uradni dolžnosti začel predhodni postopek v zvezi s spremembo gradnje povezovalnega kanala C0 - izvedba dodatne zaščite pred izcejanjem vode iz kolektorja v podtalje s polaganjem cevi v vodo nepropustno armirano betonsko kineto na dolžini ca.

2,1 km. Postopek je zaključen, ARSO je 28. 9. 2020 izdal sklep št. 35405-515/2019-25, 35415-33/2020-4, 35415-36/2020-4, da je za nameravani poseg investitorja Mestne občine Ljubljana - Vgradnja povezovalnega kanala C0 z dodajanjem armiranobetonske kinete med revizijskima jaškoma 142 in 166 v dolžini 2.128,95 m potrebno izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje. Postopek presoje vplivov na okolje se skladno z Gradbenim zakonom izvede v okviru integralnega postopka pridobivanja gradbenega dovoljenja, investitor pa vloge za izdajo takega dovoljenja na Ministrstvo za okolje in prostor še ni podal.

ARSO je decembra 2020, s strani nosilca nameravanega posega Mestne občine Ljubljana prejel vlogo za izdajo okoljevarstvenega soglasja za nameravani poseg, ki je bila s sklepom št. 35402-30/2020-4 z dne 20. 1. 2021 zavržena. Mestna občina Ljubljana se je na sklep pritožila, pritožba je bila z odločbo št. 35402-3/2021-2550-5 z dne 6. 5. 2021 zavrnjena.

Ministrstvo za okolje in prostor je z odločbo št. 35100-739/2021-2550-9 z dne 28. 9. 2021 v postopku z izrednim pravnim sredstvom, izreklo za nično gradbeno dovoljenje št. 351-2737/2020-6 z dne 18. 1. 2020, izdano s strani Upravne enote Ljubljana. Za zadevni poseg bi bilo namreč potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje po integralnem postopku. V postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja bi bilo potrebno ugotoviti tudi, ali načrtovani poseg vpliva na okolje.

Nove ugotovitve ARSO torej so, da je gradnja kanalizacije na omenjenem območju povsem neustrezna in v nasprotju z okoljevarstvenimi standardi. Kanal C0 je namreč umeščen v vodovarstveno območje, ki zagotavlja pitno vodo 70% območja mestne občine Ljubljana. To pa zato, da se uredi kanalizacija za nekaj ljubljanskih gospodinjstev, ki na tem območju nimajo urejene kanalizacije ter zlasti za potrebe občin Vodice in Medvode. Ravno slednje pa je v popolnem nasprotju z okoljevarstvenimi standardi - obe občini bi morali imeti čistilne naprave v lastnem okolju, v skladu z načelom, da je čistilna naprava čim bližje vzroku.

Moje vprašanje županu v zvezi s tem sklopom je, ali MOL pripoznava, da je gradnja Kanala C0 nezakonita, neutemeljena, gospodarsko neučinkovita ter okoljevarstveno predstavlja ekološko katastrofo? Glede na to, da je zgoraj omenjeno gradbeno dovoljenje nično, je izgradnja Kanala C0 končana, vas sprašujem, na kakšen način bo MOL saniral finančno škodo, ki je nastala s plačevanjem do sedaj opravljenega dela, in zlasti odnos do porabljenih EU sredstev, ki jih bo potrebno zelo verjetno vrniti.

Mojca Škrinjar l.r.
svetnica MS MOL